

1. Koncentracja wojsk bolszewickich między Dnieprem i Dniestrem na dzień 15.XII przedstawia się następująco: tworzenia taktycznych grup dla natychmiastowego uderzenia nie zauważono, ~~XXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXXXX~~, oddziały są rozrzucane po wsiach dla łatwiejszego wyżywienia baonami, często nawet kompanjami i plutonami.

2. Stan Liczebny oddziałów bolszewickich na tym terenie jest bardzo niewysoki. Dywizja liczy od 2-cho do 3-ich tysięcy bagnetów. Niektóre oddziały nie mają i tej liczby. Tak ósma dywizja do 1800 bagnetów. Uzupełnienia przechodzą z Rosji Centralnej z baonów zapasowych w Odesie, Ananjewie i Winnicy. "Wochra" ma rozkaz do 30% swych ludzi oddać oddziałom linjowym.

3. Uzbrojenie stare rosyjskie karabiny, kulomioty "Maxime", nowych karabinów Tuła 20 i 19 roku nie zauważono. Amunicji brak. Wyekwipowania też. Zmiany w tej kwestji od czasu ostatniego raportu nie zauważono, gdyż zdobycz na Wranglu nie dostarczona.

4. O zlikwidowaniu dowództwa 14-tej armji i zastąpieniu go dowództwem okręgu - wiadomości nie posiadam. Okrwojenkom" (okręgowy Komisarjat Wojskowy) w Odesie już istnieje.

5. Rekwizycje trwają szczególnie w obecnej chwili dużo rekwirują koni, które koncentrują w Elisawetgradzie i Woznesieńsku, gdzie są pułki kawaleryjskie zapasowe, które mają posyłać uzupełnienia na front szwadronami. Według planu ilość ludzi w tych pułkach zapasowych winna być doprowadzona do 2000 szabel.

6. O stanie kolei i mostów na Dnieprze i Buhu w ciągu najbliższych dni będą dane wiadomości. Jedno wiem, że most pod Woznesiensem jest naprawiony i pod Kremienczugiem też.

7. Nastrój ludności względem władzy sowieckiej zasadniczo nie uległ zmianie - ponieważ klęska Wrangla która mogła być wykprzystana jako największy atut "Sowdepa" nie odbiła się jeszcze o wieś. Mówiąc krótko inteligencja miejska jest obecnie zupełnie bierną względem "Sowdepów" i przewodzić ruchem włocjanskim antybolszewickim nie może. Ruch powstańczy z powodów zrozumiałych (zawieszenie broni na naszym froncie mrozy, ect.) znacznie podupadł. Sporadyczne wybuchy z powodów rekwizycji

.//.

by waja dosc częste. Wzrostu partji komunistycznej dotychczas nie zauważono.

8. O ruchach Machno wiadomosci obecnie nie posiadam, gdyż kontakt który byłem we wrzesniu nawiązałem przez ukraińców przerwał się. Machno walczy obecnie z bolszewikami w rejonie Hulaj Pole - Perekop.

9. Kolonisci niemieccy pod Odesą są w okropnych warunkach, gdyż znając ich wrogie usposobienie względem "Sowietów" władza sowiecka cisnie ich najwięcej przez oddziały karne, rekwizycje etc. Broni prawie nie posiadają. Centrum polityczne jest rozbite - były prezes tego centrum pan Schor jest obecnie w Besarabji, z którym placówka potrzymuje stały kontakt, zaś pomocnik jego p.Gundere przebywa w Kolonji Hofmunstal.

STAN BESARABJI

1. Na agitacje w Besarabji bolszewicy rzucili najlepsze swoje siły. Kieruje całą agitacją besarabski "Rewkom" na czele którego stoi Cyganko, który się miesci w Odesie. Miesięczny budżet organizacji agitacyjnej w Besarabji wynosi 12.000.000 rb. carskich. Agitacja prowadzona była konspiracyjnie przez rozklejanie odezw, rozrzucanie takowych i jawnie przez prasę. Gazeta "Kiemala Pryzy w" była jawnie komunistyczną. Rumunskie władze miejscowe przekupione przez bolszewików tolerowały do ostatnich czasów tą agitację, zaś w końcu listopada został oddany pod sąd szef "rigunanzji" i na rozkaz z Bukaresztu władza miejscowa rozpoczęła energiczną walkę z bolszewikami. Był zaaresztowany komunistyczny komitet składający się z 36 osób i zawieszono gazety. Agitacja jednak bolszewicka nadal trwa.

2. Nastroj ludności w miastach jest naogół bolszewicki, ponieważ większość mieszkańców stanowią żydzi - rosyjską zaś inteligencja chce znaleźć w bolszewizmie podstawę dla walki z rumunami za ideę "rosyjskiej Besarabji". Do rumunów naogół jest stosunek wrogi.

Na wsi nastroj jest zgoła inny, ponieważ bardzo radykalna reforma rolna osiągnęła w pewnym stopniu cel. Chłop, język którego i religja nie stoi na przeszkodzie normalnego stosunku z władzami rumunskimi - jeżeli nie, podtrzymuje to zachowuje się biernie. Obywatelstwo ziemskie rosyjskie jest zrujnowane, straciwszy swoją najważniejszą broń - pieniądze nie może się sprzeciwić rumanizacji kraju. Dobry stan aprowizacji, zmniejszenie cen na artykuły pierwszej potrzeby daje możność myśleć, że ruch robotniczy w miastach, który latem był aktywnie bolszewickim pójdzie teraz inną drogą.

3. Rumuńskie władze wyższe wojskowe boją się wojny z bolszewikami,

choć nadrabiają miną. Oficer linjowy i żołnierz bardzo źle orientuje się w sytuacji wojskowo-politycznej i jeżeli określać nastrój oddziałów rumuńskich w Besarabji, to można powiedzieć, że żołnierz absolutnie nie wierzy w możliwość wojny i jest za głupi dla przedstawienia sobie nieznanym mu bolszewików, zaś oficerowie, wierząc w swoje siły i uważając bolszewików za bardzo łatwych do zwyciężenia, - chcieli by nawet wojny - gdyż wojna dała by im możliwość odznaczenia się.

Wojsko rumuńskie en masse jest wypoczęte dobrze wyekwipowane jak na terazniejsze czasy, posiada dosyć amunicji. Niektóre oddziały posiadają znaczną wartość bojową. Kałarasz (kawalerja rumuńska) złożona z transylwańczyków i specjalne dywizje strzelców złożone z mieszkańców starego królestwa.

Przed trzema tygodniami nastrój rumuńskich sfer był ogromnie paniczny - w obecnej zaś chwili ponieważ oczekiwany napad bolszewicki nie nastąpił zapanowało pewne uspokojenie. Na ostatnim posiedzeniu w Jasaach u dowódcy frontu wschodniego gen. Łupeszku - pierwszy plan operacji oczyszczenia w razie wojny z bolszewikami Besarabji, - i przeniesienia linii obronnej na Prut uległ zmianie - zdecydowano bronić Besarabji i linii Dniestru. Wytworzono dwie linje obrony, zażądano posiłków ze starego królestwa. ~~XXXXXXXXXXXX~~
~~XX~~
~~XX~~

L. Stosunek do Polski jest jaknajlepszy. Cały gabinet gen. Awerescu szczególnie Min. Spraw Zagr. Take Jonesku są naszymi przyjaciółmi. Take Jonesku oficjalnie zaproponował naszemu przedstawicielowi hr. Skrzyńskiemu nie tylko konwencji wojskowej, lecz stałego przymierza.

Jedno można z całą pewnością powiedzieć, że do chwili podpisania pokoju w Rydze rumuni będą zwlekali z podpisaniem konwencji ewentualnie przymierzy, bojąc się, że my wykorzystamy tą konwencję jeszcze w Rydze i wciągniemy rumunów do wojny, czego nikt z miarodajnych czynników sobie nie życzy, widząc właśnie w podpisaniu konwencji z nami możliwość utrwalenia pokoju na Wschodzie. Ponieważ nie bacząc na zapytania hr. Skrzyńskiego Warszawa nic nie odpowiadała w tej kwestji - nie dając tym samym możliwości odpowiedzieć naszemu przedstawicielowi, w sferach rządowych rumuńskich panuje pewna dezorientacja. Najrychlejsze zdecydowanie tej kwestji w Centrum byłoby bardzo pożądane.

Stosunek Rumunji do Ententy nie uległ, od chwili ostatnich moich raportów, żadnej zmianie, Ententa jako takowa nie posiada prawie żadnych wpływów. Z poszczególnych państw zaś Francja w pierwszym rzędzie z powodów militarnych i Ameryka z powodów ekonomicznych posiadają największe wpływy.

2. Nad kwestją stosunków rumuńsko-węgierskich chciałbym dłużej się zatrzymać, ponieważ dotychczas nasze czynniki miarodajne nie mogą zapomnieć o wysuwanej przed dwoma miesiącami koncepcji trójprzymierza, Polsko-Rumuńsko-Węgierskiego. Stosunki rumuńsko-węgierskie są jaknajgorsze sama myśl przymierza węgiersko-rumuńskiego wywołała w prasie rumuńskiej oburzenie. Dewizą rumunów w tym wypadku jest myśl, że trzeba tworzyć przymierze tylko tych państw, które widzą w traktacie wersalskim podstawę swego bytu. Rumuni nie przestali i nie przestaną dzielić wschodnią Europę na dwa obozy - zwycięzców i zwyciężonych; usposobienie czynników miarodajnych rumuńskich w związku z sytuacją na Dniestrze względem Węgier nie uległo zmianie. Rumuni są przekonani, że Jugosławja i Czesi w razie ewentualnej wojny na Wschodzie - bronią jej od uderzenia w plecy ze strony Węgier.

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Nr 1047 /II. /B.W./4

Warszawa, dn. 4 stycznia 192 1 r.

639/2

Do

Adjutantury Generalnej

B e l w e d e r .

Gre

KP

Przedkłada się do wiadomości.

Z a k ł a c z n i k 1.-

Otrzymują:

W z. Szefa Oddziału II.

- 1/ Adjutantura Generalna
- 2/ M.S.Z. przez Oficera Łączn.
- 3/ Ewidencja/5
- 4/ " /4
- 5/ Kpt. Czarnocki
- 6/ Kpt. Libicki.

PRZEJDZIĘCKI m.p.

Mjr. Szt. Gen.

Z a z g o d n o ś ć:

m. J. S. Krawczyk

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz 639/2 dnia 9/1 1921
Wydziel.

